

Presentació

El Centre d'Estudis Planers de Santa Bàrbara, des del seu naixement, sempre ha intentat publicar en format imprès aquelles exposicions que abans ha realitzat en format mural, en un intent de perpetuar una cosa peremptòria que mereix –pensem– ser conservada i coneguda més enllà dels dies escadussers en què la gent pot assistir a la seua exhibició pública. Així va ser amb “El món de l'oli” i amb “Mètodes tradicionals de caça”, que van ocupar la part més important dels dos *CEP* anteriors. Seguint la mateixa línia, en esta ocasió reproduïm materials de fins a quatre exposicions que s'han pogut contemplar durant els darrers dotze mesos a Santa Bàrbara, dos d'elles preparades pel propi Centre d'Estudis Planers, una per l'Ajuntament de Santa Bàrbara i una altra per l'Àrea de Natura del Museu del Montsià. Per altra banda, tres dels articles reproduïts fan referència al passat i al present del nostre poble.

La part més extensa de la publicació l'ocupa la reproducció de l'exposició fotogràfica “Santa Bàrbara, segle xx”, que el Centre d'Estudis Planers va estrenar durant la III Fira de l'Oli Novell, els Cítrics i el Comerç. Hem considerat que ara que el segle xx ja està tancant les portes és un bon moment per a revisar què ens han aportat les seues diferents dècades. No s'ha pretès en cap moment fer un recull d'efemèrides ni tan sols fer una història gràfica completa, sinó fer una passejada per les imatges que el segle ens ha deixat, tant dels esdeveniments col·lectius, com de la vida quotidiana.

Hem considerat pertinent incloure bona part dels materials de l'exposició “Santa Bàrbara, un poble de progrés”, exhibida per l'Ajuntament de Santa Bàrbara també durant la III Fira de l'Oli Novell, els Cítrics i el Comerç, perquè dona una visió panoràmica de l'estat actual de la població, del que s'hi pot trobar i del que s'hi pot fer, i en est sentit complementa el recorregut històric per les diferents dècades del segle xx que hem presentat abans.

A continuació hi ha un text molt curiós i interessant, que complementa també les informacions dels dos articles anteriors: “La història de Santa Bàrbara explicada als xiquets d'escola l'any 1931”. No és altra cosa que una visió de Santa Bàrbara que el mestre Antoni Rigo va transmetre als seus alumnes en forma de dictat al llarg de diverses sessions de classe de l'any 1931, abans que les noves lleis de la República implantessen la natural coeducació. És un veritable plaer rescatar est text quasi mític, ja que són moltes les persones grans que en parlen, però quasi ningú el conserva ni sap on es pot localitzar. Ara tothom podrà tindre'l i conservar-lo.

Amb l'article que segueix podem seguir pas a pas la manera com treballen les peces els terrissaires (els “canterers”, que deien abans). L'article “Com es fa una peça de fang al torn” reproduïx l'exposició il·lustrativa del procés, que es va mostrar el matí del taller de ceràmica amb torn, organitzat pel Centre d'Estudis Planers durant les IX Jornades Culturals.

L'últim article també naix d'una exposició. Durant el darrer mes de juliol es va poder veure a Santa Bàrbara l'exposició "El barranc de la Galera", realitzada per l'Àrea de Natura del Museu del Montsià. Va ser per això que vam demanar als seus autors (entre els quals hi ha un membre del nostre centre d'estudis) que ens fessen un article que sintetitzés aquelles parts de l'exposició que ells consideressen més importants. El resultat és l'article "El barranc de la Galera: un espai de gran interès natural", de gran valor per a conèixer el paisatge, la flora i la fauna del barranc, així com les intervencions humanes que s'hi han produït, algunes d'elles altament atemptatòries contra la integritat del barranc. Val a dir que mentre es feia la composició d'est exemplar es van produir unes intensíssimes pluges i que la gran barrancada consegüent va fer moltes destrosses, però també va deixar moltes coses al seu lloc. En conseqüència, algunes de les coses que els autors denunciaven en el seu article (ocupació del curs del barranc, abocament incontrolat de runa i residus, etc.) han quedat momentàniament sense efecte, ja que l'aigua, si bé ha produït danys importants, també ha realitzat una profunda neteja. El que tots demanem és que es reparen ben prompte aquelles coses positives i que no es tornen a produir les negatives.

El producte final de tot plegat és molt visual, ja que est número conté una quantitat de fotografies que enriquirà en gran manera les col·leccions de moltes cases. I això perquè el Centre d'Estudis Planers sempre ha concebut *CEP* com una publicació que prioritza les formes divulgatives, que puguin arribar al màxim nombre possible de gent, sense renunciar en absolut al rigor en la investigació i en els continguts.

MÀRIUS PONT I FANDOS,
PRESIDENT DEL CENTRE D'ESTUDIS PLANERS